

Az alapítványok, egyesületek helye az Áfa törvényben

Bizonyos esetekben a civil szervezeteknek is (jellemzően az alapítványok és egyesületek) az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvényt (a továbbiakban: Áfa törvény) alkalmazniuk kell a mindennapi tevékenységük során. Ez nem mindig könnyű az alapvetően nem profitérdekelt jogi személyek számára.

A következőkben ezeknek a szervezeteknek az adóalanyiságát, bevételeit, költségeit, ezzel összefüggésben az áfa levonhatóságát szeretném röviden megvilágítani az Áfa törvény szabályainak szögéből.

Adóalanyiság

A gazdasági társaságokkal szemben – melyek megalakulástól kezdve adóalanynak minősülnek, amennyiben gazdasági tevékenységet végeznek –, a nonprofit társaságok megalakításának alapvetően nem a bevétel elérése a célja. Az alapítványokat tartós, közérdekű tevékenység végzése céljából hozzák létre, az egyesületek pedig olyan társadalmi szervezetek, melyek az alapszabályukban meghatározott célra alakulnak.

Látható, hogy az **egyesületek** esetében már a megalakuláskor felmerül a valódi áfa-alanyiság, ugyanis azért hozzák létre őket, hogy a tagjai számára meghatározott szolgáltatást nyújtsanak, amiért a tagok tagdíjat fizetnek.

A tagok által befizetett tagdíjak ellenértéknek minősülnek, ugyanakkor az Áfa törvény 85. § (1) bekezdésének la) pontja alapján ez a tevékenység közérdekű jellegére tekintettel mentes az adó alól. Az Áfa törvény hivatkozott szakasza alapján ugyanis áfa-mentes a bírósági vagy más hatósági nyilvántartásba bejegyzett, alapszabállyal (alapító okirattal) és tagsággal rendelkező, alapszabálya (alapító okirata) szerint és ténylegesen is nyereségszerzésre nem törekvő személy, szervezet által a tagjainak teljesített olyan

szolgáltatásnyújtás és az ahhoz szorosan kapcsolódó termékértékesítés, amelynek kizárólagos vagyoni fedezete az alapszabállyal összhangban meghatározott, minden tagra kötelező tagsági díj, egyéb hozzájárulás, a kapott államháztartási támogatás és egyéb adomány, valamint a saját tevékenységből származó nyereség, amely a társasági adóról és az osztalékadóról szóló törvény szerint az adózás előtti eredményt csökkenti.

Ezek alapján az egyesület alakulásakor – amennyiben a felsorolt bevételekből fog gazdálkodni, és egyéb tevékenysége nem lesz – a kizárólag adómentes adólevonásra jogosító tevékenységről tehet adóalanyisági nyilatkozatot. A tevékenysége során azonban előfordulhat, hogy máshonnan származó bevételeket is be kell vonnia a tevékenysége fedezetére. Ebben az esetben mindenképpen vizsgálnia kell az egyesületnek, hogy adóköteles bevételről van-e szó [tehát olyan, amely nem felel meg az Áfa törvény 85. § (1) bekezdés la) pontjának]. Amennyiben igen, lehetősége van az alanyi adómentesség választására – ha ennek fennállnak a törvényi feltételei –, mely azonban főszabályként adólevonási joggal nem jár.

Az **alapítványok** létrehozásának más célja van. Rendszerint valamilyen társadalmilag elismert cél megvalósítása érdekében jönnek létre, függetlenül az alapítók személyes érdekeitől, és ebből következően nem is az alapítók felé teljesítenek szolgáltatást. Tehát ha az alapítvány a tevékenységét nem ellenérték fejében végzi, nem adóalany az Áfa törvény 5. § (1) bekezdése alapján, mely szerint adóalany csak az a jogképes személy vagy szervezet lehet, amely saját neve alatt gazdasági tevékenységet folytat, tekintet nélkül annak helyére, céljára és eredményére. A gazdasági tevékenységet az Áfa törvény a 6. § (1) bekezdésében úgy definiálja, hogy valamely tevékenység üzletszerű, illetőleg tartós vagy rendszeres jelleggel történő folytatása, amennyiben ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi, és annak végzése független formában történik.

Mindezekből az következik, hogy az adóalanyiség nem elhatározás kérdése, hanem az Áfa törvény rendelkezéseit figyelembe véve, a tényszerűsége alapján. Éppen ezért fontos annak meghatározása az alapítók részéről, hogy az alapítvány gazdasági tevékenységet végez-e. Lényeges hangsúlyozni, hogy az alapítvány szolgáltatásainak vagy értékesítéseinek hasznát nem kell realizálni ahhoz, hogy az gazdasági tevékenységnek minősüljön.

Bevételek minősítése

Az adókötelezettség szempontjából a nonprofit szervezetek realizálhatnak:

- ellenértéknek nem minősülő bevételt, mely áfa-körön kívüli, továbbá
- adólevonásra nem jogosító adómentes szolgáltatásnyújtások és termékértékesítések ellenértéket, végül
- adólevonásra jogosító, adómentes és adóköteles bevételt.

Ellenértéknek nem minősülő bevételek az adomány, a támogatás, illetve bármilyen átadott pénzeszköz, amiért cserébe nem vár konkrét ellenszolgáltatást a juttató sem magának, sem másnak. Például egy alapítvány a fogyatékos gyerekek üdültetésével foglalkozik, és egy adományozó ezzel a nemes feladattal azonosulva egyszerűen pénzzel támogatja, segíti az alapítványt, de nem vár ezért semmit cserébe.

Ezek a bevételek nem tartoznak az áfa hatálya alá, nincs áfa-fizetési kötelezettsége a nonprofit szervezetnek.

Adólevonásra nem jogosító termékértékesítések, szolgáltatások nyújtások ellenértékének minősül minden olyan tevékenység végzése nyomán realizált árbevétel, mely tevékenység az Áfa törvény 85. és 86. §-ban szerepel. Ezek közül van olyan, amelyhez a törvényi előírás szerinti személyi feltétel is párosul, azaz az, hogy a tevékenységet közszolgáltatóként végezze az egyesület, vagy alapítvány, illetve van olyan, amihez személyi feltétel nem párosul.

Ezek a bevételek szintén nem járnak adófizetési kötelezettséggel, viszont gazdasági tevékenységnek minősül ezek végzése, tehát az áfa hatálya alá tartoznak.

Adólevonásra jogosító adómentes és adóköteles bevételek mindazok a termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások, amelyekért ellenértéket realizál a civil szervezet, úgy, hogy az olyan gazdasági tevékeny-

ségből származó bevételnek minősül, mely tevékenység nem tartozik az említett 85. és 86. §-ban felsoroltak közé, de üzletszerű, tartós vagy rendszeres, ellenérték elérésre irányul. Mindezek a bevételek az áfa hatálya alá tartoznak.

Az előbbi kategóriát egy példával illusztrálva: egy alapítvány rendelkezik két, klímával felszerelt busszal, melyeket bérbe ad, amikor az alapítványi feladatai ellátásához nem kellene, akkor e tekintetben az alapítvány adóköteles gazdasági tevékenységet végez, amely az általános áfa-kulccsal (azaz 27 százalékkal) adózik.

Ha az alapítvány a buszt nem bérbeadja, hanem például az alapítványi feladataitól elkülönülten az egyik busszal személyszállítást végez Bécsbe, adventkor egy hosszú hétvége keretében (mert – tegyük fel – többletjövedelemre van szüksége az alapítványi feladatainak finanszírozásához), akkor ő áfa hatálya alá tartozó gazdasági tevékenységet végez, mely ugyanakkor részben adómentes, részben pedig áfa területi hatályán kívüli tevékenység az Áfa törvény egyéb előírásából következően (ti. Áfa törvény 40. §-a és 105. §-a).

Az áfa levonása

A bevételeknél tárgyalt hármas csoportosítás megmutatja azt is, hogy az adott bevételéhez kapcsolódik-e levonható áfa. Az adóalanyiságot nem eredményező [ld. előző fejezet 1) pont], illetve adólevonásra nem jogosító tevékenységek [ld. előző fejezet 2) pont] érdekében felmerült költségek áfa tartalma nem levonható, ezzel szemben az adóköteles, illetve adólevonásra jogosító adómentes tevékenységekhez [ld. előző fejezet 3) pont], kapcsolódó beszerzések adója már levonásba helyezhető (feltéve, hogy az adólevonás egyéb feltételei is fennállnak).

Amennyiben olyan költség is felmerül, amely mindkét típusú tevékenységhez kapcsolódik, az Áfa törvény előírásai szerinti arányosítás alkalmazásával arányosan vonható le a beszerzés áfája. Utóbbira példa lehet az általános működési költségek köre, mint amilyen a rezsi költség, vagy az internet használat, stb.

Látható tehát, hogy az egyesület vagy alapítvány által gyakorolható adólevonási jogot az általuk végzett tevékenység áfa rendszerbeli besorolása, megítélése határozza meg.

DR. SZUROMINÉ SEREGE MÓNIKA